

بسمه تعالی

دستور العمل اجرایی
"رصد و پایش وضعیت گندم، آرد و نان"

وزارت کشور

(اردیبهشت ماه ۱۴۰۱)

۱- مقدمه:

بر اساس سیاست های کلی نظام (ابلاغی مقام معظم رهبری) مبنی بر "اصلاح الگوی مصرف" و مردمی سازی یارانه ها، یکی از محورهای و مصادیق این امر مهم، اصلاح کیفیت و تعیین قیمت مرحله ای نظام یارانه ای گندم، آرد و نان بوده که از سوی دولت سیزدهم در دستور کار و اجرا قرار گرفته است.

با عنایت به حساسیت ها و اهمیت موضوع گندم و نان در سبد مصرفی خانوارها و اهمیت غذایی جامعه انجام اقدامات اصلاحی می بایست نظام مند، برنامه ریزی شده، هماهنگ با همکاری دستگاه های ذیربط در این حوزه عملیاتی گردد. در این راستا سند حاضر جهت انجام اقدامات مرتبط با فرآیند اصلاح یارانه گندم، آرد و نان تهیه و جهت اقدام ابلاغ می گردد.

۲- هدف:

اصلاح مرحله ای تعیین قیمت نظام یارانه ای گندم، آرد و نان.

۳- منظور:

- مدیریت و اصلاح الگوی مصرف گندم، آرد و نان در کشور.
- ارتقاء کیفیت خدمات ناوایی ها در تولید محصول.
 - جلوگیری از توزیع غیر قانونی آرد خارج از شبکه.
 - هدفمند نمودن پرداخت یارانه ها
 - حذف سوء استفاده های دلالان در نظام تحویل و توزیع آرد.

۴- مستندات:

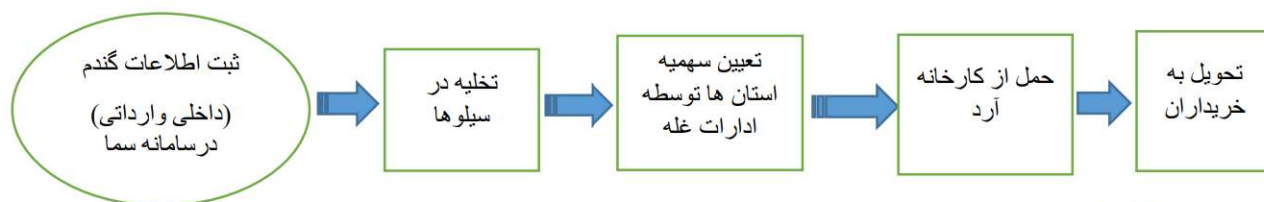
- بند ۹ سیاست های کلی نظام در اصلاح الگوی مصرف.
- مصوبات هیات محترم دولت.
- مصوبات ستاد تنظیم بازار.

۵- وضعیت موجود:

۵-۱- بخش گندم:

در حال حاضر فرآیند مرتبط با خرید و تحویل گندم توسط وزارت جهاد کشاورزی بر اساس رویه ذیل بوده که در بستر سامانه "سیما" صورت می پذیرد.

ابتدا کلیه گندم های موجود در کشور اعم از وارداتی یا داخلی در سامانه سیما ثبت و پس از آن به محل نگهداری (سیلوها) انتقال می یابد. در مرحله دوم گندم به خریداران که کارخانجات آرد می باشند، فروخته می شود. مرحله سوم آرد از طریق کارخانه ها با هماهنگی ادارات کل غله استانها تعیین سهمیه شده و توسط ناوایی ها خریداری می شود. در این مرحله تحویل سهمیه فروخته شده با زمانبندی طی سه مرحله به خریداران (ناوایی ها) تحویل می گردد. مرحله چهارم آرد از محل کارخانه حمل و در مرحله پنجم تحویل خریداران می گردد.

۵-۲- بخش آرد:

پس از طی فرآیند فوق، آرد تحویل خریداران می شود که طبق اطلاعات موجود در سامانه سیما، جامعه خریداران آرد نوع (۱) و نوع (۲) شامل گروه های زیر می باشند.

۱- خبازان شهری.

۲- خبازان روستایی.

۳- مصارف خاص (از جمله توزیع آرد یارانه ای در زمان حوادث غیر مترقبه، تحویل به خیریه ها، دانشگاه ها، بیمارستانها و غیره).

۴- تعاونی های روستایی.

۵- تعاونی های عشایری.

۶- نیروهای مسلح

✓ بر اساس آمارهای شرکت بازرگانی دولتی در مجموع کشور ۸۳/۳۰۰ واحد آرد یارانه ای (نوع ۱ و ۲) در یافت می نمایند.

✓ با توجه به آزاد سازی نرخ آرد در بخش صنف و صنعت و افزایش قابل توجه نرخ فروش آرد یارانه ای خارج از شبکه ، ضرورت دارد تا فرآیند تحویل و پخت نان در واحدهای خبازی به شکل دقیق ارزیابی و نظارت گردد.

✓ بیشترین واحدهای خبازی به ترتیب در استانهای تهران (۹۴۰۹ واحد)، آذربایجان شرقی (۶۰۸۴ واحد) ، خراسان رضوی (۵۶۶۳ واحد) و کمترین آن در استانهای کهگیلویه و بویر احمد (۶۳۰ واحد) و ایلام (۶۸۵ واحد) قرار دارد.

✓ در بررسی های بعمل آمده مشخص شده که میان متولیان اصلی فعالیت گندم و آرد به خصوص در بخش نانوائی ها ارتباط سیستماتیک و تبادل اطلاعات وجود نداشته و به همین خاطر امکان به دست آوردن اطلاعات یکپارچه و واقعی جهت تحلیل در کوتاه مدت فراهم نمی باشد.

✓ ۶- راهکارهای پایش و تحلیل اطلاعات مرتبط با گندم، آرد و نان :

یکی از نکات اساسی و ابزارهای مورد نیاز در اجرای سیاست های کلی اصلاح الگوی مصرف و مردمی سازی یارانه ها، دسترسی به اطلاعات دقیق ، واقعی ، شفاف و قابل اتکا بوده که متأسفانه در بخش آرد و نان به خصوص در حوزه فعالیت خبازی ها و جود ندارد. لذا با توجه به آغاز اقدامات دولت در اصلاح سیاست های تخصیص ارز ۴۲۰۰ کالاهای اساسی و نان و همچنین آزاد سازی نرخ آرد صنف و صنعت و شکل گیری فاصله قیمتی فاحش میان آرد یارانه ای تحویلی به خبازی ها و نرخ فروش خارج از شبکه، لازم است اقدامات مربوط به رصد و پایش، کنترل و نظارت بر فرآیند ذکر شده (بخش پنجم) اقدامات دوگانه ذیل صورت پذیرد.

۱-۶- بازدیدهای میدانی مشترک در استانها، شهرستانها، و بخش ها:

با عنایت به سیاست دولت در شرایط فعلی مبنی و وضع موجود بر حفظ آرامش و وضع موجود فعالیت های نانوائی جهت اعمال تدریجی اصلاحات در این بخش، لازم است بازدیدهای میدانی مشترک با حضور ادارات غله و جهاد کشاورزی، تعزیرات ، بسیج ،

اتحادیه های ذیربط و وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی با اهداف زیر صورت پذیرد:

- ✓ کنترل نصب تابلو ساعات کار نانویی ها در واحدهای خبازی.
- ✓ بررسی فعالیت نانویی ها مبنی بر وجود صف یا عادی بودن شرایط.
- ✓ کنترل سهمیه های تحویل شده.
- ✓ بررسی روزهای تعطیل واحدهای خبازی و مقایسه آن با فعالیت نانویی و سهمیه دریافتی.
- ✓ رعایت وزن چانه و نان در زمان فرآیند پخت.
- ✓ بررسی تعداد کیسه های آرد موجود در واحدهای خبازی.
- ✓ کنترل بهداشت محیط واحد خبازی و رعایت فاصله اجتماعی.
- ✓ نظارت بر نرخ گذاری مصوب و کنترل عرضه نان بر اساس قیمت گذاری.
- ✓ کنترل رنگ کیسه های آرد موجود در واحدهای صنفی (نوع ۱ و ۲).
- ✓ تناسب سازی و همخوانی درصد سبوس گیری آرد با نوع پخت مندرج روی کیسه.

۲-۶- فراهم نمودن بسترهای زیر ساختی لازم جهت کنترل هوشمند فرآیند ابتدا تا انتهای گندم (آرد) و نان:

به رغم وجود سامانه های مختلف در میان دستگاه های متولی با گندم، آرد و نان به دلیل نبود ارتباط شبکه ای و تبادل اطلاعات ، داده های موجود در بخش واحدهای صنفی خبازی، میزان سهمیه تحویلی، فرآیند پخت نانویی ها، فروش آرد خارج از شبکه، کامل نمی باشد. لذا به منظور رفع این مشکل با استفاده از بستر سامانه ایران من (که جهت مدیریت هوشمند بیماری کرونا ایجاد شده) و تجمیع و تبادل اطلاعات سامانه های سیما، سیفا، بانک مرکزی و صمت امکان کنترل های سیستماتیک فراهم گردد. این امر در قالب فرآیند ذیل در دست اقدام می باشد.

الف- احصاء آمار گندم موجود در کشور در قالب زنجیره، ثبت اطلاعات گندم های تحویل شده به کارخانه های آرد ، فروش و تحویل به خریداران که این امر با هدف بررسی برخط میزان ذخیره سازی گندم و آرد تحویلی به خریداران می باشد.

ب- کنترل ، رصد و بررسی فرآیندآرد تحویلی به نانوایی ها، میزان آرد تحویل شده ، مقدار استفاده شده از آرد در پخت نان ، احصاء آمار فروش خارج از شبکه آرد ، مدیریت فعالیت نانوایی برابر وظایف اصلی محوله.

نکته مهم در بررسی این موضوع میزان تراکنش کارت خوان های موجود در واحدهای خبازی می باشد که بر اساس اطلاعات دریافتی از بانک مرکزی، تجزیه و تحلیل می گردد.

۷- ساختار اجرای طرح پایش وتحلیل سهمیه آرد وفعالیت خبازی ها :

۷-۱- به منظور راهبری طرح فوق ، کمیته ای در محل وزارت کشور (معاونت هماهنگی امور اقتصادی وتوسعه ای منطقه ای) با حضور نمایندگان جهاد کشاورزی ، اتاق اصناف ایران ، بانک مرکزی، مرکز توسعه دولت الکترونیک فناوری اطلاعات وآمار وزارت کشور ، اتحادیه نانوایی ها و تعزیرات حکومتی تشکیل ونسبت به بررسی روند وتبادل اطلاعات وهماهنگی استان ها اقدام می نماید.

۷-۲- کارگروه پایش وتحلیل سهمیه آرد وفعالیت خبازی ها در استانداری ها سراسر کشور با مسئولیت معاونین هماهنگی اقتصادی وتوسعه منطقه ای وحضور رده های متناظر کمیته راهبری تشکیل ونسبت به وظایف ابلاغی اقدام وگزارش های لازم را به وزارت کشور ارسال می نماید.

۷-۳- کارگروه استانی نسبت به تشکیل ساختار متناظر در فرمانداری ها اقدام می نماید .

۸- وظایف دستگاه ها :

۸-۱-وزارت کشور (معاونت هماهنگی امور اقتصادی وتوسعه ای منطقه ای) :

✓ تشکیل کمیته راهبردی طرح پایش وتحلیل سهمیه آرد وفعالیت های خبازی ها .

✓ تدوین دستورالعمل اجرایی طرح وابللاغ آن.

✓ هدایت وهماهنگی کارگروه استانی متناسب با اهداف طرح .

✓تهیه گزارش های دوره ای از روند اجرای طرح .

✓ هماهنگی میان دستگاه های متولی در پیاده سازی کنترل هوشمند آرد ونان برابر رویه های تعیین شده .

✓ پیش بینی و تأمین هزینه پیاده سازی زیرساخت کنترل هوشمند.

✓ یکپارچه سازی اطلاعات دریافتی .

✓ دسترسی به استانداری ها از سامانه کنترل هوشمند آرد و نان.

۲-۸- بانک مرکزی:

✓ احصاء آمار مربوط به پوز یا پایانه های فروش فعال در واحد های صنفی خبازی .

✓ تبادل برخط اطلاعات در بستر سامانه ایران من .

✓ ارائه گزارش از وضعیت موجود پوزهای فعال در واحدهای خبازی .

✓ پیش بینی لازم جهت تجهیز خبازی های فاقد پوز بانکی از طریق بانک های عامل .

✓ هماهنگی با کمیته راهبری طرح مستقر در وزارت کشور .

برنامه ریزی جهت ارائه پوز به نانوایی ها بر اساس اخذ اطلاعات هویتی و پروانه صنفی.

۳-۸- وزارت جهاد کشاورزی (شرکت بازرگانی دولتی):

✓ ارائه دقیق اطلاعات مربوط به میزان گندم و توزیع آن در کشور .

✓ احصاء آمار خبازی های شهری و روستایی موجود به صورت دقیق و شفاف به کمیته راهبری .

✓ هماهنگی با کمیته راهبری طرح .

✓ هماهنگی ردهای متناظر استانی جهت همکاری با ساختارهای پیش بینی شده در اجرای طرح .

✓ تبادل برخط اطلاعات در بستر سامانه ایران من با هدف پیاده سازی کنترل هوشمند آرد و نان.

✓ تشکیل کمیته های مشترک نظارت استانی و شهرستانی و ارائه گزارشی روزانه به کارگروه پایش استانی ها .

✓ ارائه گزارش دستور العمل کارگروه های کشوری ، استانی و شهرستانی ساماندهی گندم ، آرد و نان به کمیته راهبری .

۴-۸- سازمان تعزیرات حکومتی :

- ✓ همکاری و هماهنگی با کارگروه پایش طرح در استان ها .
- ✓ هماهنگی رده های متناظر استانی جهت همکاری با کمیته نظارت استانی.
- ✓ انجام اقدامات قانونی با واحد های صنفی خبازی متخلف .

۵-۸- اتاق اصناف ایران (اتحادیه های ذیربط):

- ✓ هماهنگی با کمیته راهبری ذیربط در اجرای طرح و جلوگیری از بروز مشکل .
- ✓ تبادل برخط اطلاعات واحد های دارای پروانه خبازی در اجرای کنترل هوشمند آرد ونان.
- ✓ هماهنگی اتحادیه جهت همکاری با کارگروه پایش استانداری ها .

۶-۸- کارگروه پایش استانداری های سراسر کشور :

- ✓ هماهنگی با کمیته راهبری مستقر در وزارت کشور.
- ✓ تشکیل کارگروه و برگزاری جلسات مستمر و روزانه .
- ✓ اجرای مفاد دستور العمل ابلاغی .
- ✓ هماهنگ نمودن دستگاه های ذیربط استان ها در راستای اهداف طرح .
- ✓ بروز رسانی اطلاعات مورد نیاز در اجرای طرح با هماهنگی کمیته راهبری.
- ✓ پیگیری تشکیل کارگروه متناظر در فرماندای ها و برگزاری جلسات.
- ✓ نظارت بر فعالیت واحد های خبازی برابر مفاد مندرج در دستور العمل .
- ✓ ارسال گزارش های روزانه از عملکرد کارگروه با کمیته راهبری .
- ✓ پیگیری تشکیل کمیته نظارت استانی با محوریت جهاد کشاورزی استان ها و شهرستان ها
- ✓ واحد گزارش های روزانه از اقدامات .